

Bermon

cere sancti innocentes. Scimus quoniam si terrestris domus nostra habitationis dissoluatur et edificationem ex deo habemus domum non manufactam eternam in celo. *Loc. v.*

De sancto Thoma cantuariensi

Unus mister meum erit Joh. xii. Detribus sanctis vocatis non est thoma sicut festum in ecclesia dei. Et primo de beato apostolo Thoma anno nativitate domini. de secundo thoma quod dicitur de cancellaria. quod fuit archiepiscopus civitatis de Cantuaria in anglia. sicut festum hodie. quod est quinta dies post nativitatem domini. De tertio quod dicitur beatus Thomas de aquino ordinis nostri fratrum predicatorum sicut festum in principio martis. Ideo non intelligatis quod isti tres sint unus et idem thomas. Et de isto de quo facimus hodie festum dicit christus in themate. *Ubi ego sum illuc et mister meum erit.* Pro cuius declaratione sciendum quod doctrina est communis in sancta theologia. quod Christus adhuc in utero virginis existens etiam in instanti sue conceptionis habuit tantam gloriam et beatitudinem et tantam gloriam et fruptionem quam habet hodie in celo. Non cogitetis quod beata trinitas dederit gloriam. sapientiam. sanctitatem. et benedictionem Christo sicut nobis datur gradatim et paulatim. Dic Beda. quod nemo repente fit summus. sed gradatim ascendendo continuando bonam vitam et virtuosam. Sed dominus Iesus Christus repente factus fuit summus. quia sancta trinitas in instanti sue conceptionis dedit sibi summum gradum sanctitatis et glorie. Hoc potest exemplo declarari. Et fundatur per regulam phisie. Dicit physis in libro de causis. quod omne agens perfectum necessario habet virtutes proprias effectuum productivas. Verbi gratia. Ignis est agens perfectum in multis effectibus. quod calefacit. illuminat. decomponit. liquefacit metalla. incinerat ligna. Non necessario oportet quod habeat virtutes istorum effectuum productivas. scilicet calor. claritatem. actuitatem. etc. Etiam potest declarari regula in istis mundanis. Si rex restituit unum vicarium vel gubernatorum ille gubernator de agens. quod habet prouidere cōtitutum in iustitia et pace. Conservare et custodire et defendere ab inimicis. ad istos effectus productivos optet eum habere virtutes talium effectuum productivas. scilicet potentiam seu potestate regiam. scilicet iudicandi. corrigendi. percorrigendi. perconsolidandi. et sic de similibus. Idem in proposito Sancta theologia dicit quod Christus in instanti sue conceptionis fuit constitutus et factus principium et

causa illuminationis mundi. iustificationis peccatorum. sanctificationis animarum. redemptionis et glorificationis. Ipse enim habebat illuminationem mundum de virtute fidei et secretis et gloria paradisi. de pena inferni et purgatorij. et limbo puerorum et sanctorum patrum. Quid credendum quod fiendus. quod sperandus. Item aliud effectus ad cum pertinens tanquam principium cause iustificando peccatores. remittendo peccata. Item sanctificandi animas. gratias. sanctitates. vitam spualem. et finaliter gloriam eternam. Autoritas. Vos estis in Christo Iesu qui factus est nobis sapientia a deo et iustitia et sanctificationis et redemptio. *Loc. i.* Nota cum dicitur qui factus est et in quantum deus non est factus sed factor. Filius a patre solo est. non creatus nec factus sed genitus. Sed loquitur de incarnatione in quantum factus est nobis principium effectuum sapientie quantum ad fidem. et iusticie quantum ad iustificationem peccatorum. et sic de aliis. Ex quo in instanti conceptionis factus est nobis principium causa talium effectuum. quod necessarium erat ut habaret virtutes productivas talium effectuum. scilicet sapientiam. potentiam. et gloriam. etc. Huius autem habuit in anima statim in instanti sue conceptionis. et merebatur etiam habere in corpe. sed dispensatio fuit recentia anima. quod adhuc habebat facere operem nostrae redemptionis in corpe. Ideo Isa. lxii. Dicite filie syon. Ecce saluator tuus venit. ecce merces eius cum eo. et opus illius coram illo. Nota dicite. scilicet vos predicatorum filie syon. et ecclie vel anime deuote et contemplative. Ecce saluator tuus venit. ecce merces eius cum eo. Declare per exercitatem de opib[us] mundanis. quod si conducitis operantes vel laborantes proximo opere est cum laboratorib[us] facere pecuniam sive merces vel salarium. et ponere cum eis vel coram eis. et non vobis ad sero soluuntur. Non sic in Christo opante opus nostrae redemptionis. quod opus eius scilicet gloria cum eo erat ab instanti conceptionis. sed opus illius scilicet passionis et quo ope debuit sed effectus nostrae saluationis coram illo fuit in puncto conceptionis. quod tunc deus pater aperuit sibi liberum destinatio diicens. Fili ecce qui sunt sancti in limbo. et quot anime in purgatorio. et nunquam poterunt celum intrare nisi per vestram passionem et mortem dolosam. vultis eam sustinere. Respondit placet mihi. ecce opus illius coram illo. Tunc ostendit sibi pueros innocentibus. quod sola Christi passionis virtute salvantur sine propria meritis. Item de penitentibus. quod nulla pena fuisse sufficiens ad gloriam nisi ex Christi passione. Item de martyribus

De sancto thoma cantuariensi

Fili vult' vos scinnare. capi. ligari. vapulari spinis coronari. ut oēs vob' credentes obe diētes habeāt glām. R̄dit. Placer. ecce op' ei' corā eo. s̄ merces. l. glā gadisi quā datur' est bonis iā erat cū eo. Ecce q̄re dī. Dicite si lie syon. Ecce saluator tu' venit. et incepit viā in die sueceptōnis. P̄t̄ ḡ ſā doctrina theologoy q̄ t̄ps iinstāti ſue p̄ceptōis habuit rā tam ſciām. grām. h̄tutē. ſanctitātē. et gloriam quātā b̄z mō in celo. Jō dī i themate. Ubi ego ſum illic et mister me' erit. Hō loquit de hieſl'm vbi ſūc erat corporalit in mēla cū eſſet i cena dñi. q̄r modica p̄missio eſſet illa. Hō dīc vbi ego ero. q̄r iā habebat glām. Jō dīc. vbi ego ſum illic et mister me' erit. P̄t̄ the. Nota itez vbi ego ſum. illic. q̄r nō eſſet meſcū i cathe dra. q̄r null' eſſet ſibi eq̄lis in glā. H̄z illic. s. i ordinc. r̄c. erit et mister me' beat' Tho. Nota ad h̄q̄ngs declaratōes morales fm q̄ beatus Thomas t̄po ſedule miſtrauit in h̄ mō co ta aia et corpe.

Primo fideliter p̄ obedientiam
Scđo humiliter p̄ pniam.
Tertio utiliter p̄ misericordiam
Quarto prudēter p̄ diligētiam.

Quinto ſtabilit p̄ patientiā
Dico p̄mo r̄c. om̄i r̄te puer. Puer fidēl p̄o nihil faciēs q̄d cognosceret elle p̄tra p̄ce p̄n̄ dei. Dicat quō ppter ſuā ſanctitatē vite et honestatē puer ſatōis et ſciām erat multum fa mosus in anglia. ppter q̄d mortuo archiepo de cantuaria. fac̄ ſuit archieps. et eſſet dignitas pinguiflma. valeat. lxx. milia francos annuatim. Logitate quo cōpetitores habebat talis dignitas. s̄ ſup omnes sanct' Thomas ſuit eleci'. et p̄ſentata ſibi electōe renunciauit cum instrumēto publico. Electores vero recurrerūt ad papā. et papā cōſirmauit eum. q̄ renunciauit. Et papā coegit eum per ſententiam exēdicationis. et tūc ſens acceptatit ne deo diſpliceret. Et post modicū t̄ps videns tantū on' de ratōe reddenda de animab. r̄c. venit ad papā Alexandru ſupplicans ſibi ut acceptaret renunciationem. et t̄m fecit q̄ papā acceptauit. et ad ſui petitionē dedit ſibi habitum beati B̄ndicti. et cū ſtarerit in quodā mo naſterio et nul' inuenire ſtaſſiciēs p̄ archiepi scopo. itez coact' p̄ papā habuit reaffumere on'. et p̄ dicere. Hic nos exiſtimet homo ut miſtrōs t̄p̄i et diſpēſatores miſteriorū dei. nō mundi. nō diaboli. H̄equif. h̄ iam q̄rit inter diſpēſatores ut fideliſ q̄s inueniat. l. Eoz,

iiij. ut ſez int̄rēt p̄ portā et coaēte. q̄r al's infide les ſunt. Siſ ille q̄ vſurpat ſibi dñium regi um ſine ſciū reg' ſacieſ ſe gubernatoře. infidel' eſt ip̄e et eū manutenentes. Ide de illo q̄ mergit ſe ad dignitatē et platoz et curā aīaruz. Diſ beat' Tho. q̄ ſtūcūg ſit dign' ſanc' et iuſt' hō ſi petierit bñficiū cū cura ē ſymonia ens. Rō. q̄ p̄ſumit ſe dignū. et ecce temeritas et p̄ſumptio. et efficiſ indign'. v̄l reputat ſe indignū. iō nō d̄z petere. Jō p̄cludit ſctūs tho mas q̄ nullo mō bñficiū eū cura potest peti. Bñficiū aūt ſine cura p̄t̄ hō petere. ſi alit nō b̄z v̄n v̄uac hō. Datet in ſcđa ſcđe. q. e. Sed mō q̄libet ingerit ſe vel precib⁹ vel donis r̄c. Jō dicunſ infideles. q̄r ſine volūtate dñi Legit de impatorib⁹ romanis Julij cesa rie q̄ ſecerūt legēne aliq̄ ſine licētia impera toris recipet nomen regis. nec audere v̄l modo. Et iſtā legē allegauerūt iudei h̄ t̄pm̄ pylato dicētes. Si būc dimittis. nō es ami cus cesari. Om̄is qui ſe regē ſacit p̄ tradicit cesari. Joh. xix. Iſtā legē facit xp̄us impator celi et terre ne aliq̄ ſeuret ſibi nomē p̄ncipis. Prelat' em' dr̄ p̄nceps ecclie. Dicit enim lex. Nec quicq̄ ſumat ſibi honorē. ſ. plationis. s̄ q̄ vocat a deo tanq̄ aaron. Sic et xp̄s nō ſe metiūm clarificauit ut pontifex fieret. s̄ q̄ lo cut' eſt ad eū. Fil' me' es tu. ego hodie genui te. ad Heb. v. Cōtra opositiū ſaciētes dī t̄ps Iſpi regnauerūt et n̄ ex me. p̄ncipes exiſterūt et nō cognoui. Auz ſuū et argenti ſuū ſecerūt ſibi idola ut interirēt. Oze. viii. Ecce infide litas. Ideo t̄ps p̄uidens t̄ps q̄d mō tenem'. dicit Petro. Quisputas eſt fideliſ. ſ. diſpenſator et prudens. quem p̄ſtituit dñs ſup familiam ſuā. ut det illis in t̄pe tritici mensuram. Lu. xii. Nota. mensura tritici ē doctrina cuā gelica et ſanctitas vite. Poterat r̄ndere beat' petr'. Iſte eſt thomas. Jō xp̄s in themate di cit. Ubi ego ſum. r̄c. Dico ſcđo q̄ miſtrauit humilis p̄ pniam. Jam anteq̄ eſſet platoz faciebat magnam penitentiā. ſed maiorez ſe cit postq̄ ſuit platus. dicens intra ſe. Do do habeo magnas occaſiones peccādi et ab undantia diuītiaz. Ideo modo eſt mihi ma gis neceſſaria penitentiā. Indutus eſt aſpero cilicio. et femoralia cilicina vſq; ad publi ces. dormiebat ſuper terram. ieiunabat. et ſic macerabat corp' ſuū. Magis indiget platus pn̄ia q̄ alij. quia nō habeat maiorem proprie te Religiosus et ſimpler cleric' timet platuſ. r̄c. Detoli miſtro dī t̄ps. Ambulans in via im

Bermon

maculata h̄ mihi misstrabit. s. ad placitū meū .ps. c. Dñia c̄m̄ d̄r via īmaculata q̄ sic ille q̄ ambulat p̄ viā pnie d̄r īmaculat̄. sec̄d̄ gu-
losis ambulatib⁹ p̄ viā humida q̄ cadūt̄ i lu-
to lucturie. Querit b. Tbo. in q̄libet. An re
ligiosa fac̄eps teneat seruare ceremonias
sue religionis. Determinatio sua est q̄ cerimo-
nie īcoperibiles sue dignitat̄ p̄nt̄ dimitti. vt
silentiū. Dicat de silētio religiosor̄. Ad istud
nō tenet̄ eps. q̄ h̄ r̄ndere. z̄. Fac̄eps tenet̄
portare habitū sue religionis. s̄z p̄p̄ dignita-
tem p̄t̄ portare cappā lōgiore s̄z d̄ ceremoniis
que sunt cōperibiles dignitat̄ tenet̄ ad eas.
imo etiā decorat̄ dignitat̄ nō comedere car-
nes. non vti lineis ad carnē. Idē de ieunis
ordis. z̄. et sic de aliis. multū decorat̄ et ornat̄
et p̄ficiūt̄ dignitat̄. q̄ licet ceremonie nō obli-
gent ad mortale. m̄ p̄seruāt̄ a mortali. De ista
via d̄ David. Beati īmaculati in via q̄ ambu-
lant̄ i lege dñi. ps. cxvii. Qualit̄ fuitiū et mi-
nisteriū beati Thome ī pñia placuit deo. Di-
cat miraculū de illo clero suo ep̄at̄. q̄ nescie-
bat nisi missam bēt̄ Marie quā dicebat sem-
per. etiā in die natal̄. resurrectionis. z̄. Quem
fanc̄ Thomas p̄uavit missa ex sua ignoran-
tia. q̄ flens p̄ tristitia. semel & go apparet̄ sibi
dices q̄ dicere archiepo q̄ fūt̄ uerz sibi mis-
sam. z̄. Et ille. Dñia nō crederet mihi. Et & go.
Dicas q̄ amore illi que suit cilicū quod in
nocte depositus. et inuenier ī eo adhuc vnuū fi-
lum deserico. et dabit tibi licentia celebrandi
z̄. Et archieps de iure spēali ex diuīa dispē-
satione concessit sibi licentia. Null⁹ sacerdos fa-
ciat de h̄ sequentiā. Ecce quō fuitiū beati
Thome placebat dō. Dixi tertio q̄ misstra-
nit uelit̄ p̄ misericordiam. s. aic̄ sine et pauperū re-
creationē. Nā de redditib⁹ paupib⁹ expende-
bat. q̄ solū necessitatē recipiebat. non dabant
histrionib⁹ nec amic⁹. s̄z paupib⁹ xp̄i. Scie-
bat iam q̄ vidue indigētes erant ī ciuitate.
quot pupilli et paupes. Itē q̄ puelle ad mari-
tandū. q̄ captiui ad redimendū. In his ex-
pendebat reddit⁹. nolebat aliquā recipe de or-
dinib⁹. nec de sigillo. Nā habebat suos nota-
rios sub certo salario mādans eis q̄ nihil re-
ciperent. Itē quolibet die vltra elemosynas
dabat ad comedendū. xij. paupib⁹ xp̄i in chri-
sti memoriat̄ ap̄loꝝ. quib⁹ ip̄sem̄ seruiebat
in aliqua camera secrete. potat dicere paupi-
bus. Quis maior est an q̄ misstrat. an q̄ recū-
bit. Nōne q̄ recūbit Lu. xxii. imo q̄ ministrat
Nota qđ vult dicere ep̄m esse manumissore

Illius hois diuīis dñi nr̄i Ihu xp̄i. q̄ licet vo-
luit viuere vt paup cū dñies erat fm̄ virates
q̄ dñi est tra et plenitudo. z̄. Et in suo vltio
testamēto p̄ mortē firmato de bonis suis ec-
clesiasticis dimisit platos manumissores et di-
stributores. Hic nos. s. platos. existimet ho-
mo vt mīstros xp̄i. et dispēsatores mīsteriorū
dei. s. Coz. iiiij. Nō nō cōplētes volūtate te-
stamētoris. nūqd diceret̄ ve pditores. z̄. Isti
manumissorib⁹ d̄ petr⁹. Pascite eū q̄ in vob
est gregē dei. puidētes nō coacte sed spōtance
fm̄ deu. nō turpis lucri gēa. s̄z volūtarie. neq̄
vt dñantes in cleris. s̄z forma facti gregis ex
aio. et cū apparuerit p̄nceps pastoz p̄cipiat̄
immacesibile ḡle coronā. s. Pet. v. Nota
q̄ sicut beat⁹ Thomas dabant bona tp̄alia p̄
deo. ita dē dabit sibi grām in miracul facien-
dis. Dicat miraculū de auicula fugiēte d̄ ca-
uea sciētē loq̄. sc̄rē Thomas adiuvua me. Quā
cū nūs vellet cape clamauit Hācte thoma
adiuvua me. et subito mortu⁹ fuit nūs. et auis
ad gabiam reuerla. q̄sto magis in p̄sonis de-
uotis. z̄. claret miraculis. Nūs est in om̄is
q̄ inuocat̄ illū. Roy. x. Dicatur q̄rto q̄ mi-
nistrat̄ prudēter p̄ diligentia seruēdo. vili-
tando ep̄atum. corrigo p̄ccata notoria.
cōcubinas. v̄surarios. putanas. z̄. dādo sen-
tentia ex cōicatōis. Sic fecit apl̄s. i. Coz. v.
Hiis q̄ frater. i. xp̄ianus noīaf inter vos est
fornicator. auarus. aut ydolis seruēns. aut
maleficus. aut cb̄iosus. aut rapax. cū hm̄i.
nec cibum sumere. Auferte malū ex vobis p̄is
Pro aiq̄b̄ habebat pdicatores et magistros et
doctores vt pdicarēt̄ eis. tenens p̄silium bea-
ti petri. Vos aut̄ curā om̄e subinfrētes mi-
nistrate in fide vestra & utē. in p̄tute aut̄ sciam
in scia aut̄ abstinentia. in abstinentia aut̄ pati-
entiam. in patientia aut̄ pietatē. in pietate aut̄
amorem fraternalitatis. in amore aut̄ frach-
tatis charitatis. q̄. Pe. j. De pecunīs aut̄ reci-
piendis iam habebat suū thesauriuū. De
corpib⁹ vō nō multū curabat. Dicat miracu-
lum de muliere pulcra et vana. cui nihil defi-
ciebat nisi ocul⁹. et cū arte medicine nō poss̄
asseq̄. recurrit ad sc̄m Thomas. vt salecm suis
orationib⁹ obtineret visū sanū. Dicat quō p̄
vidit visum q̄usq̄ cognouit suā fatuitatez. et
pm̄isit de cetero deponere ornamēta. et tunc
orōib⁹ sancti Thome recuperauit visuz. Dicat
h̄ mulieres q̄ornāt̄ se et faciūt̄ sibi oculos ni-
gross cū colorib⁹. et d̄s faciet eos lippoz. Idez
de equis de castello. Dicat q̄nto q̄ misstrat

De sancto Siluestro

bat stabiliter p patientiam ad sustinendū martyrium p tpo. Dicā quō rex anglie usurpauerat sibi aliquas ecclie libertates. **S**ic pbi grā q null' sacerdos exiret suum regnū sine suilicetia. et sic de alijs multis. Et pdecessores bti Thomae timore nō audebāt resistere. **B**eat' aut' Thomas noles talia sustinere. tāta cōmōtio regis et suor fuit tra eū q septe annis fuit in francia exul a sua ecclā. **P**apa r rex francoz ille sanc' Lodouic' puidebāt sibi et amicis etiā exulatis. et pmittebas sibi regressus si vellēt sustinere sicut sui pdecessores. et noluit. Finalit' papa minat' est regi anglie. q sustinuit q beat' Thomas rediret ad suā ecclā. **L**ui apparuit xps nūciās ei q ad suā ecclā rediret. et p martyriū celos itaret. Regressus g ad suā ecclā suscep' etā a clero q a plo toro. **C**ū aut' p' paucos dies iter' mora esset questio int regem et archiepz. Rex etis in mensa dicit corā suis. O bene ē miserabilis rex anglie q nō hz aliquē q defendat eum de uno capellano siue de uno sacerdote. **O** fctum debēt attēdere magni domini qd loquū. qz licet rex ille ut postmodum surauerat nō hz intētionē ut archieps occidere. tñ audiētes sua pba qttuo; mali homines capitani latronū cupiētes regi place re. statim iuēt scm Thomā quē in sede in uenerūt. et pmo verbis iniuriosis inuaserūt. Deinde eū armis. Ipo dlcēte. Virgini Da rie et beato dionisio et cōtis patronis b' ecclie cōmendo cām ecclie. **E**t pcessus in capite dixit. In man' tuas dñe. tē. et secund' et tert' p cūserunt in eodē vulnere. et qrt' amouit me dieratē capitis. et sic p martyriū receper' est in celum. **E**x ista stātia ad recipiēdū ictus qn canonici i sepultura volebāt facere officiū d mortuis. magna multitudo anglor' fuit i se de. q incepérut officiū martyris cātates. **L**e tabit iust'. tē. diterūt totū introitū misse. tūc canonici depositis vestimentis requiētinua uerūt. Ecce q eodem die fuit canonizatus a papa Ihu in celo. mītēs canonizationem p angelos. vfa cerēt officiū martyris. Deind' fuit canonisat' a papa alexandro. Iō pōdici de eo. Qui mibi misstrat me seq'. Et vbi ego sum. illic et minister meus erit. Ioh. xij.

De sancto Siluestro.
Gratia dei erat in
illo. Iu. ii. Pro themat' declaratio

ne et materie introductione sciendum. q est qstio in theologia. An in hac vita possit sciri certitudinalit' de aliqua psonā q' hēat gratiā. **D**ecisio et determinatio b' qstionis p̄sistit in duab' p̄clusionib'. **P**rima q' aliquā psonā hē grā dei ex grē effectib' scie plecturalit'. **S**ed a q' b' etiā aliquā psonā grā dei nō po test sciri certitudinalit'. **I**ste p̄clusiones clara rank exsilitudine de arbore. **N**uō em' p̄ sciri q' ei' radix sit vina v̄l mortua. hō nō p̄scire scientialit' p cām ppriā q' est radix. q' radix s' terra est abscondita. s' p̄t scire cōiecturaliter. **D**ū em' arbor emittit flores. folia. fructus. ex istis effectib' plecturalit' q' radix est vina. Idē in pposito hoies vel mulieres sūrvt arbores in tpi viridario. s. ecclie. plātati i die baptis mi. Video homines velut arbores ambulatēs. **A**gar. viii. Hora. ambulatēs p̄ tres effect' q' dicas in florib'. foliōz et fructū p̄ductione. **S**ignū g' est q' radix vniuit. s. grā dei. q' ē vita aia. **S**ic aut' aia rōnal' est a solo do infusa. ido pppriam cām nō p̄t sciri de se vel de alio si bz grām dei. q' ds q' est ppria et totalis causa nō p̄t h' a nob' videri. nec ei' grā etiā nec ipa aia. ideo scientialiter nō potest sciri. sed p effe ctus potest plecturari qn homo facit flores bonorum verboz. dulciter loquendo. nō iuran do. nec mentiendo. nō diffamādo. neminem p̄bo inuiriando. bonas doctrinas dando. signum est q' radix vniuit. **I**dem de solijs hone stē p̄uerationis. **I**dem de fructib' operū misericordie vel penitentie. Facite fructus di gnos pnie. **L**uc. xij. Ex his effectib' plectura tur q' radix vniuit. s' scientialit' nō potest sciri nisi sp̄aliter de' reuelaret. quēadmodū pau lo reuelauit dices. Sufficit tibi gratia mea. **ii.** Cor. xij. Alter nō potest sciri scientialiter. **S**icut iusti atq' sapientes et opa eoq' in manu dei. s. scientialit'. et tñ nescit hō vtrū amore au odio dignus sit. s' oia in futurū ser uantur incerta. **E**ccl. ix. Licet bñ per effect' posset plecturari. vt Paulus q' anteq' de' si bi reuelasset q' habebat grām suam. dicebat. **G**ratia dei sum id qd suz. **i.** Cor. xv. Et quō scitis. **A**postolus r̄ndit. q' gratia dei i me va cua non fuit. quia ppter ipsum labores sibi erant dulces. et laborabat diligenter. **E**cce effectus gratie. Ideo dicit. Abundant' omib' alijs laboravi. non ego solus sed grā dei mecum. s. ad Corinθ. xv. **C**onsiderando ergo diligenter effect' virtuosos quasi qdaz manifesta signa diuine gratie in beato Sil'